

3. Михайлов В. Є. Кримінальна відповідальність за зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невілікової інфекційної хвороби: соціальна обумовленість та склад злочину: монографія / В. Є. Михайлов. – Х.: Право, 2011. – 247 с.
4. Шаргородский М. Д. Преступления против жизни и здоровья. – М.: Юрид. изд-во МЮ СССР, 1948. – 511 с.
5. Виктор И. С. Уголовно-правовая ответственность за распространение венерических заболеваний (Уголовно-правовое и криминологическое исследование) / И. С. Виктор; под. ред. проф. И. С. Ноя. – Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1980. – 110 с.
6. Большая медицинская энциклопедия / Глав. ред. Б. В. Петровский. – Изд-е 3. [В 30-ти т.]. – Т. 4. – М.: Сов. энци., 1976. – 576 с.
7. Шегедин М. Б., Нужна Т. О. Дерматологія. Венерологія та клінічна оцінка результатів лабораторних досліджень: підр. для студ. вищ. мед. навч. закл. / М. Б. Шегедин, Т. О. Нужна. – К.: ВСВ «Медицина», 2010. – 504 с.
8. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / За заг. ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, Є. В. Фесенка. – К.: Дакор, 2008. – 1428 с.

Старко О. Заражение венерической болезнью: объективные признаки состава преступления. Стаття посвящена проблеме уголовной ответственности за заражение венерической болезнью. Исследуются объективные признаки состава преступления. В частности рассматриваются вопросы объекта преступления, уголовно-правовой оценки согласия потерпевшего на заражение венерической болезнью, уголовно-правового значения установления вида венерической болезни. Предлагается установить перечень венерических заболеваний за заражение которыми установлена уголовная ответственность. Анализируются признаки объективной стороны преступления. Обосновывается вывод о том, что преступление может быть совершено как путем действия, так путем бездействия. В связи с чем предлагается заменить слово «действие» на слово «деяние» в диспозиции ч. 2, ч. 3 ст. 133 Уголовного кодекса Украины. Исследуется вопрос поставления в опасность заражения венерической болезнью. Аргументирован вывод о целесообразности установления уголовной ответственности за поставление в опасность заражения венерической болезнью.

Ключевые слова: заражение, венерическое заболевание, деяние, потерпевший, уголовная ответственность

Starko O. The Infection with Venereal Disease: Objective Signs of Body of a Crime. The article is devoted to a problem of criminal responsibility for infection with a venereal illness. Objective signs of body of a crime have been investigated. In particular questions of the object of a crime, criminal and legal assessment of consent of the victim of infection with a venereal illness, criminal and legal value of establishment of a type of a venereal illness have been considered. It has been offered to make the list of venereal diseases for infection with which criminal responsibility is established. The signs of the objective part of a crime have been analyzed. The conclusion that the crime can be committed by action, as well as by inaction, has been made. In this connection it has been offered to replace the word «action» with the word «act» in the disposition of parts 2 and 3 of Article 133 of the Criminal code of Ukraine. The question of causing danger of infection with a venereal illness has been investigated. The conclusion about expediency of establishment of criminal responsibility for exposing to danger of infection with a venereal illness is reasoned.

Key words: infection, venereal disease, act, victim, criminal responsibility.

УДК 343.911

Б. Телефонко

Кримінально-правові засоби стримування рецидивної злочинності

Стаття присвячена складним питанням стримування рецидивної злочинності кримінально-правовими засобами. В Україні рецидивісти з кожним роком виступають все більш на перший план. Чим більша кількість попередніх покарань, тим сильніша стає небезпека нового рецидиву. Ефективність стримування рецидивної злочинності не залежить виключно від кримінально-правових засобів. Кримінальне покарання, його призначення і виконання є лише допоміжним засобом стримування цього негативного явища і його серцевини – рецидивної злочинності. Позитивних результатів у справі стримування рецидивної злочинності можна добитися, проводячи комплексні заходи, які охоплюють всі сфери життєдіяльності, а саме економіку, політику, право і культуру.

Ключові слова: рецидивна злочинність, покарання, кримінально-правові засоби, рецидив злочинів, рецидивіст.

Постановка проблеми. В Україні щорічно кожна четверта особа, яка вчиняє злочин має не зняту чи не погашену судимість, тобто є рецидивістом. Чим більша кількість попередніх покарань, тим сильніша стає небезпека нового рецидиву. Небезпека рецидивної злочинності полягає у тому, що з вчиненням кожного нового злочину зростає рівень суспільної небезпечності особи злочинця. Причому нерідко по мірі збільшення кількості злочинів посилюється їх тяжкість, а також удосконалюються способи приховування слідів злочину. Застосування покарання є останнім стримуючим засобом у системі протидії злочинності і її серцевині – рецидивній злочинності, оскільки воно призначається за фактом учинення злочину, після розслідування та судового розгляду справи. Кримінально-правові засоби стримування злочинності розглядаються як найважливіша гарантія самозбереження суспільства.

Стан дослідження. Проблеми кримінально-правових засобів стримування рецидивної злочинності належать до числа найбільш складних і тому будуть постійно вимагати нових досліджень. Великий вклад у наукову розробку відповідної проблеми внесли такі вчені, як Ю. В. Баулін, В. С. Батиргараєва, В. В. Голіна, Т. А. Денисова, А. П. Закалюк та інші. Проте не всі аспекти кримінально-правових засобів стримування рецидивної злочинності вивчені достатньо повно. Існує необхідність їх вивчення з урахуванням ускладнення криміногенної обстановки в Україні.

Мета статті – розкрити поняття та зміст кримінально-правових засобів стримування рецидивної злочинності, удосконалення поняття рецидиву злочинів, а також необхідності застосування більш суворих покарань щодо неодноразових рецидивістів.

Виклад основних положень. Проблема рецидивної злочинності завжди викликала підвищену увагу кримінологів, оскільки її рівень свідчить про ефективність правоохоронної системи держави та про сталі тенденції розвитку всієї злочинності. Природою рецидивної злочинності заклопотане кожне суспільство. І кожне по-своєму шукає варіанти попередити її. Тому попередження цього виду злочинності є одним з найважливіших завдань кримінально-правової політики України. Це зумовлене тим, що ця злочинність є одним із найнебезпечніших різновидів злочинних проявів, специфічним блоком у загальній структурі всієї злочинності, яка має свої закономірності і не може бути викоренена в найближчі часи [1, с. 261]. Максимум можливого у боротьбі з нею - зменшення її до певних розмірів, утримання на контрольованому рівні, здійснення ефективного контролю з боку суспільства за її станом та заходами боротьби з нею. Але на жаль, в Україні на даний час спостерігається ускладнення криміногенної ситуації викликане перш за все тим, що частина правоохоронців несуть службу в зоні АТО. Крім цього, проходить міграція «злочинного елементу» зі сходу України, тим більше у 2015 році збільшується потік вимушених переселенців з Донбасу. Основне завдання протидії рецидивній злочинності зводиться до необхідності довгострокової, послідовної, комплексної, контрольованої боротьби з нею. Для ефективної боротьби зі злочинністю взагалі і рецидивом зокрема потрібні не тільки каральні, а й запобіжні заходи, спеціальне реформування, у тому числі і реформи у пенітенціарній сфері. Ці заходи мають бути спрямовані на вдосконалення суспільних відносин з метою створення всіх необхідних політичних, економічних і соціальних умов для задоволення духовних і матеріальних інтересів людини та кожної сім'ї. Все це сприяє, як свідчить вітчизняний досвід, поступовому усуненню негативних явищ і процесів, що породжують, відновлюють рецидивну злочинність і впливають на її зростання [2, с. 233].

Істотними кримінально-правовими засобами стримування рецидиву злочинів є зокрема: своєчасне виявлення і розкриття злочинів, ретельне вивчення особи у процесі слідства, правильний і обґрунтований вибір відповідного запобіжного заходу, призначення справедливого покарання (його відбування), з урахуванням вимог диференціації та індивідуалізації, неухильне забезпечення принципів, невідворотності і більш суворого покарання злочинців за новий злочин, суворе дотримання режиму в місцях обмеження і позбавлення волі, активний виховно-педагогічний вплив, заохочення до щонайменших позитивних проявів у поведінці засудженого, водночас рішуча боротьба зі злочинними проявами в місцях обмеження і позбавлення волі, подання допомоги в зав'язуванні соціально корисних зв'язків, працевлаштування і побутове влаштування на волі тощо. Адже вони мають реальний виховний, витверезуючий ефект. Та на жаль, ці принципи не завжди виконуються послідовно на практиці. Багато злочинців через різні обставини звільняються від покарання або засуджуються на незначні строки позбавлення волі, що викликає обурення такою несправедливістю не тільки суспільства, а й навіть інших засуджених [3, с. 211]. Автор також погоджується з думкою багатьох вчених, які обґрунтовують скорочення розриву між нижньою і верхньою межами

кримінально-правових санкцій за злочини. Зокрема, за особливо тяжкі, де максимальний розрив не повинен перевищувати 3-4 роки.

Соціальна психологія й кримінальна статистика свідчать: значна частина осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, надалі залишається схильною до таких дій і вдається до них, якщо є хоч найменша можливість уникнення покарання. Рецидивісти дуже часто виглядають благопристойно й викликають довіру, інакше їм не вдавалося б вчиняти повторні злочини. За різними підрахунками такі невинуваті рецидивісти становлять від 30 відсотків і більше від загальної кількості правопорушників. Ті, хто виступає за пом'якшення покарання рецидивістам, які неодноразово вчиняють злочини стають на позицію рівної провини або симетричної відповідальності. Мовляв, особа погарячкувала, місця позбавлення волі і тривалі строки покарання не виправляють. Логіка симетричної провини – це частина логіки злочинця і частина вини лежить на суспільстві за вчинений злочин. Тому й є зараз дуже популярною в судовій системі ст. 75 Кримінального кодексу України (далі КК України), а саме звільнення від відбування покарання з випробуванням. Так, у 2013 р. суди звільнили від відбування покарання з випробуванням 47,9 тис. осіб або 39 % від загальної кількості засуджених [4, с. 40]. Але, якщо особа маючи покарання з випробуванням, знову вчиняє злочин, знову є потерпілі і вже тоді ціна злочинності буде подвійною. Є мета, є засоби. Ніхто не хоче тюремного безправ'я. Мета – дати зрозуміти суспільству, що рецидивіст – це особа яка неодноразово вчиняє злочини не зважаючи на те, що вже відбувала покарання. У багатотомному зводі правових та релігійно-етичних положень іудаїзму Талмуді вказано, що тому, хто вчинив злочин двічі, він уже здається дозволим. На думку окремих науковців (В. Н. Кудрявцева, В. В. Лунєєва та ін.) надто широке застосування звільнення від відбування покарання з випробуванням, особливо у випадках призначення покарання у виді позбавлення волі, є свідченням недосконалості кримінальної юстиції [5, с. 455]. Широке застосування судами звільнення від відбування покарання з випробуванням безперечно свідчить про гуманістичну спрямованість державної кримінально-правової політики. Однак надмірне застосування його істотно знижує карально-виховний вплив як на засуджених осіб, до яких воно застосовано, так і на інших осіб, які схильні до вчинення правопорушень і злочинів [6, с. 169].

На думку автора, необхідне посилення кримінальної репресії стосовно рецидивістів, оскільки вид і розмір покарання, відбутого (особливо за умисні тяжкі злочини) рецидивістом, впливає на вірогідність рецидиву не сам по собі, а в сукупності з іншими факторами, найважливішими з яких є вік злочинця. Чим більш тривалим був строк позбавлення волі за умисний тяжкий чи особливо тяжкий злочин, тим більш зрілим стає злочинець на момент звільнення його з виправної колонії. Більш зрілий вік сам по собі є антикриміногенною обставиною, злочинець починає завершувати свою протиправну діяльність (кар'єру) і тому буде менша вірогідність рецидиву. Людина з роками змінюється. Вік неодноразово судимих осіб суттєво впливає на подальшу поведінку. Більшість рано чи пізно (більшою частиною пізніше) втомлюється від зла і відходить від злочинного середовища [7, с. 226]. Думається, якщо особа зробила вчинення злочинів своїм ремеслом, то правосуддя має справу з суб'єктом до якого необхідно застосовувати більш сувору кару. В одних з перших кодексів середньовіччя – Судебниках 1497 й 1550 років теж йшлося про посилення кримінального покарання за вчинення деяких злочинів після засудження за попередні, що можна трактувати як рецидив злочинів, де судимість є основною складовою ознакою.

Причини рецидивної злочинності необхідно досліджувати в контексті загальних причин злочинності. Іншими словами, фактори, які породжують злочинність в цілому, детермінують і рецидивну злочинність. Власне кажучи, при відсутності загальних причин злочинності не було б і рецидивів, як, між іншим, і інших видів злочинності [8, с. 85]. За висновком Ю. І. Битко, рецидив завжди розглядався як пробний камінь всіх кримінальних законів і пенітенціарних систем [9, с. 7]. Рецидивісти готують «кадри» для організованої та професійної злочинності і тому становлять серйозну проблему для правоохоронних органів, в тому числі і для кримінально-виконавчих установ.

Існує закономірність постійного збільшення злочинності в світі. Отже, злочинець знаходиться між двома світами: з однієї сторони ліберальне законодавство, з іншої – жорстокість у кримінальному світі. Отже, є криза репресії, а злочинність ще більше погіршує кризу в Україні. Ріст долі рецидивних злочинів пов'язаний з ескалацією організованості і професіоналізму злочинців. Із рецидивістів у наш час активно формується новий шар професіоналів кримінального світу. Роста їх участь в тіньовому економічному бізнесі, легалізації злочинних доходів. Деякі статистичні дані взагалі є прямим свідченням того, як недоліки в діяльності правоохоронних органів, у тому числі і невинуватана гуманізація ставлення до окремих злочинців, їх безкарність, впливають на негативні тенденції в рецидивній злочинності. Так, залишається недосконалою і відомча система обліку рівня рецидиву серед осіб, які перебувають на обліку в кримінально-виконавчих інспекціях. Зрозуміло, що аналіз

стану рецидивної злочинності є одним з найважливіших показників оцінки ефективності конкретного виду покарання. Виходячи з офіційних показників, середній рівень злочинності осіб, що перебувають на обліку в інспекціях, завжди був близький до нуля. Навряд чи ці дані можуть бути прийняті беззастережно. Показники рівня рецидиву, які розраховуються за матеріалами статистичних форм звітності і широко використовуються в аналітичних матеріалах і офіційних документах, не відображають дійсної рецидивнебезпечності осіб, які відбувають альтернативні покарання. Наявність спеціальних видів статистичної звітності показників стану рецидивної злочинності і характеристики особи злочинця-рецидивіста, засудженого до альтернативних видів покарань, дозволить проводити аналіз рецидивної злочинності осіб, засуджених без ізоляції від суспільства, всебічно і науково обґрунтовано [10, с. 68]. На жаль, низьким є рівень роботи кримінально-виконавчих інспекцій, а отже, неефективність покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, і, як наслідок, поширеність практики надання судами переваги покаранням у виді позбавлення волі.

Вчиненню повторних злочинів значно сприяє неповне відбуття призначеного судом строку позбавлення волі, тобто умовно-дострокові звільнення, амністії, помилування). На сьогодні склалася ситуація, при якій умовно-достроково звільнений під час невідбутої частини покарання може дозволити собі будь-яку негативну поведінку, наприклад, вчиняти адміністративні правопорушення, вести антисоціальний спосіб життя і це не буде призводити до відміни умовно-дострокового звільнення і повернення такої особи знову до кримінально-виконавчої установи. І тільки у разі вчинення нового злочину такій особі буде призначено покарання за правилами сукупності вироків [11, с. 58]. Необхідно обмежувати безпідставні умовно-дострокові звільнення, більш чітко вивчати засуджених і безпідставно представникам адміністрації колоній не клопотатись перед судом про дострокові звільнення засуджених. Хоча зрозуміло, що у час криз і реформ, умовно-дострокові звільнення і амністії допомагають вижити українській пенітенціарній системі, яка поки що ізолює від суспільства і утримує засуджених, а їх ще необхідно виправляти, а також готувати до життя в умовах вільного суспільства. Незважаючи на зменшення на 18,3 % кількості засуджених осіб із 42 тис. (2012 р.) до 34,2 тис. (2013 р.), які були раніше судимими і мали незняту або непогашену судимість, їх частка від загальної кількості засуджених дещо збільшилася і становила 27,9 % [25 % у 2012 р.], тобто більше ніж кожен четвертий; із них раніше були звільнені умовно-достроково 5,8 тис. осіб, або 17 % (18,6 % у 2012 р.) [4, с. 39]. Це вказує на суттєві недоліки застосування цього інституту. Таке звільнення сприймається особами, як удача, повезло, пронесло і така психологія безкарності призводить до росту числа осіб, які знову вчиняють злочини, а це в свою чергу призводить до витрат державою великих коштів і збільшення потерпілих від злочинів. Вчиняти злочини незаконно й аморально, вчиняти ж їх двічі, тричі і т.д. – незаконно і ненормально вдвічі, втричі і т.д. Тому відповідальність при рецидиві призначається не за те, що вона порушила подвійний, потрійний спеціально встановлений у суспільстві обов'язок дотримуватися кримінального закону та норм моралі. Ефективність норми може бути виявлена шляхом констатації змін у характері суспільних відносин після її введення. Підвищена суспільна небезпечність особи рецидивіста є підставою посилення відповідальності винного.

У своїй праці «Порівняльна злочинність» видатний французький юрист 19 століття Габріель де Тард (1843 – 1904) висловлював таку думку: «чисельне зростання засуджених людей більш страшне, ніж це здається... Їх чисельність буде тим більшою, чим більша їм буде надана свобода спілкування. Вони будуть схильні копіювати один одного, замість того, щоб брати приклад з чесних людей. Доказом слугує зростаюча пропорція рецидивістів серед засуджених. Дійсно, рецидив впливає зі схильності засвоювати звички і повторювати їх» [12, с. 261]. Покарання у виді позбавлення волі неможливо оцінити однозначно, тому що воно має і негативні, і позитивні сторони. І через наявність позитивних сторін цей вид покарання на сьогоднішній час повинен бути збережений. З точки зору безпеки суспільства особа, яка вчинила тяжкий злочин, а також рецидивісти не можуть залишатись на волі, тому що будуть завдавати людям нове зло. Вони мусять бути ізольовані і тим самим позбавлені можливості завдавати шкоду суспільству.

Сьогодні вкрай важливо, щоб суспільство усвідомлювало причини та наслідки рецидивної злочинності. Розуміло, а не отримувало викривлену інформацію, бо там де є вакуум інформації, він заповнюється іншими джерелами. Людину може переконати лише те, що сталося з нею особисто, тобто це в першу чергу особа яка потерпіла від злочину. Важливо, щоб суспільство усвідомлювало цю необхідність – бути підтримкою для таких громадян. І суворі вироки судів мають бути інструментами для втілення цієї мети. Рецидив злочинів відображає ознаку спадковості антисуспільної поведінки, а не просто факт вторинного порушення норм закону. Думається, рецидив можуть скласти любі злочини, в тому числі і необережні, вчинені з злочинною самовпевненістю. Інтелектуальний момент

самовпевненості включає можливість настання суспільно небезпечних наслідків. Виходить, що він співпадає з таким же моментом непрямого умислу повністю, а прямого – частково. Важливо встановити спадкоємність вчинків, а не їх юридичну кваліфікацію. Крім цього, як пише О. І. Бойко «загальна шкода від необережної злочинності давно перевищила умисну шкоду» [13, с. 172]. Отже, злочинець який вчиняє необережні злочини має привілейоване положення в кримінальному праві порівняно з суб'єктом який вчиняє умисні злочини. Злочинна кар'єра пересічного рецидивіста, що триває, як правило, все життя, налічує 5–6 засуджень, тобто інтенсивність злочинних діянь тісно пов'язана з фізичною активністю особи. Це означає, що кількість засуджень збільшується повільніше, ніж у молодому віці. Чисельність багаторазово засуджених рецидивістів зменшується, з одного боку, за рахунок збільшення строків покарання за вчинення нових злочинів, а з другого – унаслідок тривалого перебування таких осіб у місцях позбавлення волі [14, с. 256].

Висновки. Усе вищесказане підтверджує принципове положення, згідно з яким ефективність стримування рецидивної злочинності не залежить виключно від кримінально-правових засобів. Кримінальне покарання, його призначення і виконання є лише допоміжним засобом стримування цього негативного явища і його серцевини – рецидивної злочинності. Позитивних результатів у справі стримування рецидивної злочинності можна добитися, проводячи комплексні заходи, які охоплюють всі сфери життєдіяльності, а саме економіку, політику, право і культуру.

Враховуючи стан висвітлення та науково-теоретичного осмислення проблеми кримінально-правових засобів стримування рецидивної злочинності, маємо всі підстави вважати, що цей напрямок потребує значних за обсягом і ґрунтовних за спрямованістю наукових пошуків, щоб дати відповіді на всі питання, яке ставить сьогоденна реальність.

Джерела та література

1. Зеленецький В., Голіна В. Розробка засад боротьби з рецидивною злочинністю – актуальна проблема української кримінології / В. Зеленецький, В. Голіна // Право України. – 2009. – № 12. – С. 261-265.
2. Даньшин І. М. Кримінологія. Загальна та Особлива частини: підручник / І. М. Даньшин, В. В. Голіна, М. Ю. Валуйська та ін.; за заг. ред. В. В. Голіни. – 2-ге вид. перероб. і доп. – Х.: Право, 2009. – 288 с.
3. Александров Ю. В. Кримінологія: курс лекцій / Ю. В. Александров, А. П. Гель, Г. С. Семаков – К.: МАУП, 2002. – 295 с.
4. Матеріали судової статистики // Вісник Верховного Суду України. – 2014. – № 5 (165). – С. 40-44.
5. Уголовное право России. Общая часть: Учебник / Под ред. В. Н. Кудрявцева, В. В. Лунеева, А. В. Наумова. – М.: Юристъ, 2004. – 570 с.
6. Колб О. Г., Копетюк М. І. Прокурорський нагляд за додержанням кримінально-виконавчого законодавства: монографія / О. Г. Колб, М. І. Копетюк. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. – 232 с.
7. Зелинский А. Ф. Криминальная психология. Научно-практическое издание / А. Ф. Зелинский. – К.: Юринком Интер, 1999. – 240 с.
8. Антонян Ю. М. Криминология. Избранные лекции / Ю. М. Антонян. – М.: Логос, 2004. – 448 с.
9. Бытко Ю. И. Учение о рецидиве преступлений в российском уголовном праве: дис... доктора юрид. наук: 12. 00. 08. / Ю. И. Бытко. – Саратов, 1998. – 303 с.
10. Черкасов С. В. Кримінологічна концепція альтернативних мір покарання: дис.... канд. юрид. наук: 12. 00. 08. / С. В. Черкасов. – Одеса, 2005. – 226 с.
11. Казначеева Д. В. Правові наслідки умовно-дострокового звільнення від відбування покарання / Д. В. Казначеева // Європейські перспективи. – 2010. – № 4. – С. 57–62.
12. Габриэль де Тард. Преступник и преступление. Сравнительная преступность. Преступления толпы / Г. Тард; [Сост. и предисл. В. С. Овчинского]. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 391 с.
13. Бойко А. И. Преступное бездействие / А. И. Бойко. – СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2003. – 320 с.
14. Батиргареева В. С. Рецидивна злочинність в Україні: соціально-правові та кримінологічні проблеми: [монографія] / В. С. Батиргареева. – Х.: Право, 2009. – 576 с.

Телефанко Б. Уголовно-правовые средства сдерживания рецидивной преступности.

Статья посвящается сложным вопросам сдерживания уголовно-правовыми мерами рецидивной преступности. В Украине рецидивисты с каждым годом выступают все более на первый план. Чем большее количество прежних наказаний, тем сильнее становится опасность нового рецидива. Существенными уголовно-правовыми средствами сдерживания рецидива преступлений являются в частности: своевременное выявление и раскрытие преступлений, тщательное изучение лица в процессе следствия, правильный и обоснованный выбор соответствующей меры пресечения, назначения справедливого наказания (его реального отбывания), с учетом требований дифференциации и индивидуализации, неуклонное обеспечение принципов неотвратимости и более

сурового покарання преступников за новое преступление. Необходимо также строгое соблюдение режима в местах ограничения и лишения свободы, активное воспитательно-педагогическое влияние, поощрение за малейшие позитивные проявления в местах ограничения и лишения свободы, предоставления помощи в бытовом и трудовом устройстве. Быстрое выявление и раскрытие преступлений обеспечит осознание неотвратимости наказания и сдержит от совершения рецидива преступлений. Наказание призвано нейтрализовать преступное поведение, а если применяется отсрочка его исполнения, то осужденные считают это равнозначным освобождению от ответственности. Существует угроза неиспользования более сурового наказания, поэтому и не используется потенциал института наказания.

Ключевые слова: рецидивная преступность, наказание, уголовно-правовые меры, рецидив преступлений, рецидивист.

Telefanko B. Criminal and Legal Means to Restrain Recurrent Crime. The article is devoted to difficult questions of restraining of recurrent crime by means of criminal and legal measures. In Ukraine recidivists act more and more at the forefront every year. The bigger number of former punishments is, the stronger danger of new recurrence becomes. Essential criminal and legal means of controlling recurrence of crimes are the following: timely detection and solving of crimes, scrupulous study of the person in course of investigation, right and reasonable choice of the appropriate measure of restraint, imposing of fair punishment (its real serving), taking into account requirements for differentiation and individualization, steady ensuring of principles of inevitability and more severe penalty of criminals for a new crime. Also the attention is paid to the necessity of strict observance of the mode in places of restriction and imprisonment, active educational and pedagogical influence, encouragement for the slightest positive actions in places of restriction and imprisonment, help in the household and work arrangement. Fast identification and disclosure of crimes will provide awareness of inevitability of punishment and will constrain from commission of recurrent crimes. Punishment is aimed at neutralizing criminal behaviour, and if the delay of its execution is applied, the convicts consider it equivalent to the release from responsibility. There is a threat not to use more severe penalty, therefore the potential of institution of punishment is not used.

Key words: recurrent crime, punishment, criminal and legal measures, recurrence of crimes, recidivist.

УДК 343.137.5

A. Husak

Criminological Aspects of Juvenile Delinquents' Violent Criminality

The author of the article highlights a number of features that are inherent to minors. Violent criminality is regarded as one of the components of the general structure of crimes, which include offenses related to physical and mental violence against the person, or the threat of violence. The article presents a typology of the distribution of violent crimes committed in the «pure» and the presence of multiple offenses, and any illegal conscious influence is regarded as violent because of the danger of its consequences.

Key words: violent crime, juvenile delinquents, causes, dynamics, structure, criminology.

Formulation of scientific problem and its meaning. Juvenile delinquency, especially violent one, is increasing at a great rate out of proportion. According to the analysis of sources of criminal-executive and criminal law we should admit, that minor's offences have specific peculiarities, though they are a part of criminality in general. This fact gives the opportunity to consider it as an independent object of criminology study. It is well-known, that tight connection exists between juvenile delinquency and adult criminality. Special quantitative and qualitative characteristics are inherent in juvenile delinquency.

The basic material and justification of the results of the study. Without doubt, crime as social phenomenon is a significant menace to society; however juvenile delinquency has a strong social reaction. It can be explained by the peculiarities of this age category:

1) Psycho – physiological peculiarities (the age of 14-18 years is a turning point, which influences minors' further behaviour, the development of their convictions, and their perception of society) [2]. L. M. Prozumentov thinks, that the principal features of minority are the criticism of the «identity» formation,